Kmetijske in rokodelske Novice.

Na svitlobo dane od c. k. krajnske kmetijske družbe.

Tečaj **V.** *V srédo 1. kimovca 1847.* List **35.**

Prerokovanje vremena *)

za vsako leto gotovo.

Skoz strehe stergane
Bo v hiše zlo *dežvalo;*
So njive zmolzene,
Skoz kôzelc *sonce sjalo.*

Skoz plajše luknjaste
Bo *burja* zlo *pihala;*
Za lačne stradovce
Bo cel dan *megla stala.*

Za gerde obernke
Dobrota bo *merzéla;*
Tati zasáčene
Bo leskovica *grela.*

Vse žejne pjančike
Bo *suša* zlo morila;
Pa *moča* jim bo še
Skor nar več škode strila.

V zakonu semtertje
Bo včasi tud *gromélo,*
Pa kdaj jezičnice
Med gromam bo *zadélo.*

Hudé zapravljence
Bo *toča* zlo zadela;
Dekleta fantovske,
O joj! bo *slana* vzela.

Nedolžnim, dobrim bo
Prijazno sonce sjalo;
Pa *vreme* tud *hudó*
Ne bo jim dosti djalo.

Potočnik.

Francozko klepálo.

(Sensen-Dengelgeschirr.)

(S podobo.)

Priložena podoba kaže klepálo, ktero je nek Francoz v Zgornji Vieni znajdel, in ki je že tudi na Nemškim po več deželah znano in zavoljo svoje potrebne koristi tudi v rabi. C. k. kmetijska družba v Lincu je za Novice **1600** obrisov poslala, torej imajo tudi vsi nemški nadpis.

Hvale vredne prednosti tega klepála so:

1. Kôsa se per tem klepálu skoz in skoz enako gladka in čista skleplje, kar se per navadnim klepánji storiti ne da; kôse po ti šegi sklepane se pa tudi lože brusijo in delj časa ojstre ostanejo, brez de bi jih bilo treba takó pogostama brusiti.

2. Sklepana kôsa že sama takó rada reže, de je ni treba berž brusiti.

3. Na tem klepálu zna vsak kosec, naj bo še tako okórin, pràv dobro klepáti, ja še clo v tami se da klepánje opraviti.

4. V **5** minutah se da po ti novi šegi vsaka še takó skerhana kôsa ojstro sklepáti, — per navadnim klepálu mora tudi priden kosec dostikrat po pol ure sedeti in klepáti, če hoče skerhano kôso popraviti.

Kader se kôsa pod kladvo ali klepáč déne, se mora na to gledati, de med zarezama ravno takó leží, kakor na tleh takrat, kader se z njo kosí, zató kér je per tem klepálu kladvo drugačno, kakor per našim navadnim. Razun tega se mora kôsa v zarezah na ravnost sèmtertje pomikovati, zató, de per klepánji ne pride z ojstríno na rob babice.

To klepálo pràv lično narejeno veljá na Nemškim **3** gold. in pol; per nas bi se morebiti še boljši kup narediti dalo. Stroški za tako koristno orodje se kmalo poplačajo s tem, kar si kosec na času pridobí, ki ga je sicer po navadnim dolgočasnim klepanji pogubil.

Obrisi bojo napravo tega klepála vsacimu kovaču natanjko pred očí postavili, de ga bo narediti razumel.

A. na pervi proti nam obernjeni podobi je babica, ktera se s svojim špičastim koncam *B.* v kak les zabije, de terdno stojí. Z njo je kladvo ali klepáč *C.* sklenjen, ki se na klinu ali luniku *D.* gori in doli premikva, kteriga peró *E.*, ktero je pod kladvovim ročnikam, kviško tiší. Če se tedej kôsa na babico položí in s kakim drugim lesenim batam na glavo železniga klepáča pri *F.* tolče, bo peró kladvo zmirej kviško vzdigovalo. De pa kladvo vedno na pervi kraj bije, in de nikoli preveč od kraja ne sega, sta na obedveh straneh babice dva pleha z majhnima zarezama *G. G.* napravljena, kamor se kôsa, ktera se ima klepati, vtakne. Z eno rokó se kôsa derží, z drugo se pa z lesenim batcam po glavi železniga kladva *F.* tolče. Med tem se kôsa vedno od desne proti levi strani naprej pomiče, dokler ni sklepana; klepati se pa začne večidel pri pêti.

Srednji podobi ti kažete obstojne dele klepála; zadnja je pa obris po strani postavljeniga klepála.

*) Ta pesmica je vzeta iz nove pratike, ki je v današnji dokladi oznanjena. Kér se nam toliko prijetna zdí, smo jo dali za priporočilo pratike tudi v Novicah natisniti.

Vredništvo.

Kakó pohištva v mestih in po kmetih ognja varovati.

(Dalje.)

Pràv bi bilo, ko bi vse pristave, skednji ali pôdi nar manj saj po 10 sežnjev saksebi stali, kér bi takó veliko bolj ognja varni bili.

Strešni žlebi bi ne smeli nikdar leseni biti, kér se tacih naglo oginj prime, če pri sosedu gorí.

Tudi lesene okna na strehah so silno nevarne in bi ne smele nikjer biti.

Leseni ploti ali ograje, ki po vaséh večidel od ene hiše do druge sežejo, peljejo kakor nalaš zató napravljeni oginj od eniga poslopja do druziga, in so dostikrat edini vzrok, de cela vas pogorí. Razun tega so leseni ploti tudi prava potrata draziga lesá, ki bi se dali pràv pametno z živimi ploti nadomestiti, kakor so v Novicah svetovani bili.

Sušilnice ali dimnice (Rauchkammer), kjer se mesó in slanína suší, bi ne smele nikdar lesene, ampak zidane in obokane biti.

Jame, kjer lan sušé, naj bojo deleč proč od vaší, in za vsako sosesko je dovelj ená.

Še veči varnost pohištev bi se dala doseči s posebnimi mazili, kterih pa naši ljudjé ne špogajo veliko, zató kér večidel le na to gledajo, de se vse le pràv po ceni napravi, in sin nar rajši takó dela, kakor je oče delal.

Že v leti 1781 je gosp. Angermajer *) na Estrajskim svetoval, naj bi se vès za pohištva namenjeni les skozi 24 ur v slani namaki namakoval (pacal), ktere se les takó napíje, de potem ne gnjije, pa tudi ne gorí rad. Ta namaka obstojí iz sledečih rečí: iz 1 funta kuhinske solí (Kochsalz), 1 lota galúna (Alaun), 1 lota salmijaka (Salmiak), 2 lotov potašeljna (Potasche). Namest salmijaka se zamore tudi 1 lot galúna več vzeti. — Na en štirjaški čevelj (□ Schuh) lesá vsaktere debelosti se vzame en lot imenovane namake. Namakva se pa les v primérjenih trugah, v ktere se les takó položí, de ne plava po verhu, ampak takó, de se s kamnam obložen od vsih straní dobro namoči in vsak dan enkrat oberne. Namest od lesa popíte namake se ne sme nikdar voda, ampak nova namaka pritočiti. Ali bi se ne dale take namaknice, kakor je od cégelnic svetovano bilo, od večih sosesk vkupej napraviti?

(Dalje sledí.)

*) Unterricht, wie auf eine unkostbare Art das Bauholz wider Feuer, Fäulniss und Wurmstich zubereitet werden kann, nebst einem Anhange, wie den Stroh- und Rohrdächern die Feuergefährlichkeit mit geringen Kosten zu benehmen ist. Wien bei Trattner 1781.

Velki zbor

c. k. Ljubljanske kmetijske družbe 20. dan veliciga travna.

(Dalje.)

Potem so se vzdignili gosp. fajmošter Vertovc — in vsih očí so se na-nje obernile, slišati, kaj bojo sloveči mojster „vinoreje“ in „kemije“ povedali. Namenili so si nektere opomine zastran terto- in vinoreje med občinstvo dati, in speljali so ta namén s takó krepko in gorečo besedo, de jih je vse takó vérno poslušalo, de bi bili slišali miško laziti; takó tiho je bilo po celim zboru. Njih ogovor je razpadel v 2 dela: v pervim so se potegnili za laške vina, kterim so začeli nekteri nespodobno zabavljati in sicer takó, de se je neki gospod pri velkim zboru v Padovi pred 5 leti prederznil rêči: de Lahi v vinoreji od Noetovih časov niso ne stopinice naprej storili! Tako zabavljivo oponašanje je gosp. Vertovca zgrabilo in vprašali so:

1) V kteri deželi Evrope se narejajo samo žlahne vina? ali se ne prideljujejo povsod, če ne ravno nizke, vunder saj srednje vina?

2) Tudi Lahi imajo, kot Francozje in Nemci, imenitne in sloveče vinorejce.

3) Lahi prideljujejo na gričkih pod planinami (zakaj le na goricah prek sončja in v zavetjih rastejo nar žlahnejši vina) in na gričih Toškanskiga, Rimskiga in Napolitanskiga posebno žlahne vina; visoka tertna reja na velicih laških ravnínah pa daje le srednje in veliko tudi nizkih vin. Te visoke reje so se Lahi od starih Rimcov in njih sužnih naučili, in javalne bodo v svojih nogradih že jutro to šego opustili, kér zraven grojzdja zdej tudi veliko žita prideljujejo. Pa še več druzih okolišin je, de se laški vinorejci zlo srednjih in nizkih vin deržé, in tem se zamore tudi Laško najemstvo (Colonial- oder Pachtsystem) prišteti. Kolón ali najemnik na Laškim mora večidel polovíco svojiga pridelka posestniku nograda odrajtati, torej ne gleda na to, de bi žlahno vino prideloval, ampak na to, de ga veliko pridela, de mu ga tedej tudi več ostane. Tudi so srednje in nizke vina za proste in delavne ljudí veliko zdravši in tečniši od žlahnih; in postavimo, de bi se vse srednje in nizke vina cele Evrope na enkrat v žlahne spremenile, bi vinorejci javalne veliko več dobička imeli.

4) Laham se tudi očituje, de imajo slabe vinske kleti ali hrame; ali skušnja nam pa ne kaže — so rêkli gosp. Vertovc — de tudi v kletih veliko bolj merzlih nemških in francozkih deželá srednje in nizke vina velikrat pod zlo grějo, koliko lože se to tedej na gorkim Laškim zamore zgoditi? In kleti, ki bi poleti in pozimi zmirej enako méro gorkote in sicer 8 stopníc po Reaumuru imele, se bojo težko kje dobile!

Rajnčanje so se v poslednjih letih zopet prepričali, de ni pràv, iz ptujih deželá si veliko tertnih sadík kupovati; kupi si raji kaj maliga, in še to malo naj bo nar boljšiga pleména, in iz tega naj si potem vsak vinorejic domá več tert zaplodi. Boljši je domače, in že znane terte dobrih plemén saditi, kakor unanje, od kterih se še ne vé, ali se bodo po deželi obernile ali ne. Z ojstro besedo so gosp. Vertovc potem svarili nezmérno žepljenenje vin. De je v mokrih in posebno med tergatvijo v deževnih letinah potreba, vina žepleniti, de ne nategnejo rujave in goste ne postanejo, se ne more tajiti; ali bi pa ne bilo pràv, so rêkli gosp. Vertovc, ako bi se, namesto pljučam škodljiviga nezmérniga žepljenenja, v bolj severnih krajih vina pustile na tropínah vreti, in jih raji z zdravo grenjkozagoltnostjo kakor z žepljenim puham navdati? To vprašanje so postavili gosp. Vertovc že lani nemškim kmetovavcam v Gradcu, pa brez de bi bil kdo to reč kaj bolj natanjko premislil, so ob kratkim odgovorili: „žlahne vina znajo na tropinah vréti, nizke pa ne.“ — Še več resničnih besed zoper žepljenenje vin so govorili gosp. Vertovc, ktere so tudi dopadajenje presvitliga nadvojvoda našle, ki ne zaveržejo sploh žepljenenja, marveč ga za ukrotenje presilniga vinovrenja v vročih letih potrebniga čislajo, sicer pa tudi spoznajo, de je dostikrat nepotrebno ali clo škodljivo.

(Dalje sledí.)

Dohtar Skaza, ali pravdar Sebigrabič.

(Dalje.)

Pravijo, de tak goljufin pravdar Zmóta ima želodec iz peklenskiga kamna (lapis infernalis), ki je napolnjen s takó imenovanimi latinskimi skorjami, z neprekuhanimi postavskimi paragrafi in zastaranimi marnjami. Možgani so vsi zmedeni. Rogovilast je pa kakor kozel ali bivol; pride naj mu blato ali pa škerlat in žamet na cesti

pod nôge, mu je eno; vse zmane in potaptá. Možgani mu vedno vró in kuhajo, torej ukazov in postav prav ne razloči in ne umè. Prebiva med špehastimi popirji, pa večkrat ga najdeš po ulicah in kerčmah, kot domá, živí se od žuljev svojiga bližnjiga; brez černila ali tinte ga nikoli ne najdeš. Pravdar Skazata zdaj vidiš v poslopji prostiga kmeta, ki sam brati ne zna. Urno pridejo vse okajene in sajaste pisma na dan. Jih prebira, rešetá, in če je treba, tudi napàk razlaga. Kmet gre v mrežo, lažnjiviga dobrotnika, ki mu denar iz žepa zmika, gostuje, je sčasama zmirej nepokojniši, prepirljivši in nesrečniši človek. — Kmalo ga zopet vidiš v kerčmi med očanci kozarce spraznovati. Tù bi ga ti vidil, kako spretno se med njimi obnaša. Ko se začenja v glavah oblačiti, on svoj jezik na zadnjo stopnjo sproži; tedaj je za njega dober lov. Za vinček, pečenko, in eniga okrogliga je perpravljen vse storiti. Pravdar Skaza jim zdaj naredí pridigo, in kmetje začnó zredama svoje pertožbe razodevati. Eden se vzdigne v imenu druzih zoper tlako, ktero so delali njih očetje, očetov očetje, in tako dalje, dokler se kdo spomniti vé, samo njim se pretežavno zdí, in bi radi ob-njo bili. Druzih čop se vstopi pred njega, in mu začnó razlagati, kakó morajo desetíno odrajtovati, zdi se jim to po krivici, in bi se je radi znebili. Pravdar Zmóta, ne de bi jim razložil in rekel: Vidite, ljubi moji, to je takó le: Vi ste dobili zemljiša očetov, oní od vaših dedov, vaši dedje od vaših preddedov i. t. d. Vaši predpreddedje, ali pa še pred, so pa svoje zemljiša prejeli od grajšine s to pogojo, de bodo grajšini oní in njih nasledniki za vselej toliko in toliko obdelovali, toliko in toliko vsako leto odrajtovali. S to pogojo ste tudi vi zemljiša prejeli, bodite hvaležni, de jih imate, in takó lahko preskerbite sebe, ženo in otroke, in nikar ne poslušajte butastih glav, ki vas hočejo k nepokoršini zapeljati in v nepotrebne stroške spraviti. Takó jim pravdoskazar ne modruje, zakaj per takim modrovanji bi mogla njegova mavha lačna ostati; temuč zdaj se on še le vname, začne podpihovati, pregovarjati, lagati in obetati, česar ni v stanu nikdar spolniti. Se vé, de taki puntar zlasti na postavo in gosposko strelja in vdriha. Ubogi kmetje so zapeljani; pravdar Skaza se je per njih odebelil, oní pa imajo to dobička, kar so zapravili, časa zamudili, sovražtva storili, in pa marsikterih milost in dobrót, ki so jih vživali, se znebili. — Večkrat pa pravdar Skaza posamesne dobí pod koš. Enimu se, sicer po vsih postavah, storjen testament ne perleže; rad bi ga overgel; drugi bi rad dolg, ki mu je že plačan bil, še enkrat imel plačan; tretji bi rad svojiga mirniga soseda za mejo, za dve ali tri brazde svetá zvil; četerti bi rad svojiga dobrotljiviga posodivca goljufal, de bi mu nič ne plačal; peti je smerdljiv lenuh in potepuh, bi se rad oženil, pa se nima na kej, — ne vé kakó bi gosposko okanil, de bi mu pervolila; šestimu delo smerdí, dobro jesti pa ga zlo mika; si misli žganje in vino bom točil; pa ne vém kakó bo za pervoljenje, kér je že takó preveč oštarij, in na kôpe zapravljivcov? Če so pa tudi v vasi še šparovni in pošteni ljudjé, mu še od deleč v misli ni, de ravno zavolj njegove žganjarije in vinorije, če si jo napravi, bi utegnilo marsikej dobrih ljudí dušo in telo zapraviti, in marsiktera deržína obožati, ko bo njen gospodár zavolj perložnosti jel pijančevati. — Sedmi je nepošten kerčmar, ki ubogim gospodinjam krave molze; ko se pšenica mlati, po skednjih z žakljem hodi in tuje travnike kosí. Ena ali druga gospodinja ga je že večkrat prosila — kamnatno sercé bi jo moglo uslišati — de naj njenimu zapravljivimu možu ne daja vina; — pa vse njene solzé so bile zastonj.

(Konec sledí.)

Veselo pismice vsim prijatlam šol.

(Konec.)

Otrók, ki so jih létas v vsakdanji šoli imeli, je vsih skupej 159 bilo. Prid te šole, ki po neutrudljivim perzadevanji sedanjiga gospod-kaplana tukej na Bistrici ravno tri leta terpí, se že zdej očitno kaže. Otrôci sami v šolo tišijo, in vsi dobri, pametni starši jih radi pošiljajo, in nekteri sami obstanejo in pravijo, de nekaj časa, kar v šolo hodijo, so marsikteri otrôci vsi drugačni, kakor so bili, de so veliko bolj z njimi zadovoljni. Od njih lepiga zaderžanja v cerkvi sim se sam prepričal; pa mi je tudi mežnar enkrat pravil, de potem, ko pred vse žuganje, vse svarjenje v cerkvi ni nič pomagalo, mu jih zdej, kar je šola in je vsakterimu otroku tudi v cerkvi mesto odkazano, še clo več opominjati ni treba. Skerben duhovni učenik in pa dober šolnik je pač v resnici velika, neprecénjena dobrota za faro, kterih truda sad v svojo časno in večno srečo ne le en rod, ampak še rod za rodam vživa.

Pa tudi nedeljsko šolo — to se vé, de se per vsim tem tudi nasprotnikov in nasprotljejev manjkalo ni — so opomnjeni gospod dobro osnovali in speljali. Ljubezen, poterpežljivost in stanovitnost premore, storí vse! Hódi jih zdej 82 fantov in 59 deklét v to šolo, več tudi že čez 20 lét starih — fantje dopoldan nekej časa in popoldan od ene do dveh, dekléta pa po keršanskim nauku. Vadijo se po potrebi in perméri v branji, pisanji, rajtanji in keršanskim nauku, in zlasti za življenje dobrih in koristnih naukov prejmejo. K sklepu podučenja pa iz Ahaceljnovih ali pa kterih druzih pesem kakošno perpravno radi zapojó: Tičica — Nedolžnost — od Marije i. t. d. Ali ni res lepo in hvale vredno, če mladi ljudjé še v tih létih, ko jih zapeljivost in razujzdana dobra volja takó rada na se vleče, pa radovoljno, kadar perložnost imajo, v šolo gredó? Prav imate, fantje in dekléta! kteri, dokler vam čas in perložnost perpustí, v šolo radi hódite in svoje učenike ubogate, de bi lepi čas svoje mladosti prav obernili, ga ne v svojo in drugih nesrečo v nesramnim pajdaštvu in razujzdanih dobrovoljah in kratkočasih zapravili, in si za prihodnje léta in za celi čas svojiga življenja koristnih in potrebnih naukov perdobili, po kterih, ako jih bote v djanji spolnovali, bote zdej in vekomej srečni.

Pametna, modra glava, in pa nepopačeno, pošteno, nedolžno sercé — to veljá!

»Kaj tekne lepota,
Denarji, blagó —
Če v serci in glavi
Bi prazno biló?

De sadjorejo po otrócih imenovane šole začeto še posebej nekoliko v misel vzamem, jih je pri 50 otrók, ki mladih drevésc, in nekteri zmed njih že po več sto imajo, in sicer hruške, jabelka, češnje, marelice, orehe, kostanj — nekej maliga tudi že požlahtnjenih. Šolarji in šolarce, ki čez sto mladih drevésc imajo, kakor sim jih na znanje dobil, so naslednji: Čučkov Janez ima 1236 drevesc, Jernajev Lorenc 525, Osredkov Luka 217, Čavčkov Tonček 143, Marodnov Jakob 350, Konjarjeva Uršica 700, Pavlov Jožek 120, Cengletov Andrejc 428, Konjarjeva Polonca 150, Šlosarjeva Minca 105, Gromov Janez 110, Stokalov Urban 118. Zmed otrók, ki pod sto drevésc imajo, so pa v tem nar pridniši: Mihatova Johana, Jožefov Juri, Čučkov France, Ličefova Jožek in Gregor, Objanov Janez, Kovačev Janez iz Broda, Anžlinov Janez, Obernekarjevi Janez, Jakob in Minca, Matičev Šimen, Skalovčev Jožek, Lesnikarjev Tonček, Sodarjeva Matevž in Jožek, Šilerjeva Minca, Šimnovcova Minca, Plajerjeva Meta, Zabregarjeva Minca, Lepenjarjeva Lenka, Primčkova Minca in Uršica, Bedenkova Urša, Žmitkova Janez in Minca,

Vajvodova Jerca, Čukov Matevž, Jakobov Jakob, Gregorinov Tonček, Kodrova Minca, Skalovčeva Nežka, Bremčev Jožek, Marodnov Janezek, Logarjeva Minca, Rožmanova Urška. Le ti otrôci (sploh še le od 7—13 let stari) in še drugih nekej jih je, ki so se zdej z izrejo sadnih drevésc pridne skazali, in se zavolj njih mladosti za sadjorejo od njih še mnogo upati smé.

Po natanjknim pregledu je letašnjih drevésc		4242
„ „ „ „ lanjskih	„	2318
„ „ „ predlanjskih	„	120
Vsih skupej		6670.

Naj se le, kakor otrôci po dobrih učenikih, po otrócih tudi mlade drevésca v njih in v prid prihodnjimu rodu pràv požlahtnijo, lepo razcvétajo, in obilno dobriga sadú obrodijo! P.

Pogled v gornje kraje.

(Dalje.)

V Šent-Pavlu je velik samostan, na majhnim griču, čez kteriga cesta v Šent-Andrej derží. Tù se celi Lavodol (Lavantthal) v vsi svoji rajski krasôti, ktere se človek zadosti nagledati nemore, na široko odprè. Še lepši se neki ta dolína, ktera 15 pomiznih milj (Quadrat Meilen) méri, od Wolfsberga proti Šent-Pavlu prikaže. Pa opisati nje dražesti (Reize) naj se drugi potrudijo: jez bi samo želel, de bi vsi Dolenci tù sèm prišli: naj bi se učili, kako se žitno polje obdelava, kako se živina rediti, kako se sadonosno drevje saditi in snažiti mora. Tù bi vidili, de se pri tolkovcu (Prügelwein) 100krat bolje živí, ko pri tertnim soku. S tem ne mislim reči, de bi Dolenci rejo vinske terte opustiti, in samo sadonosno drevje rediti mogli (kar bi pa vender v nekterih krajih bolje bilo); ampak de bi toliko prostora, na kterim samo dračje in terne raste, s sadonosnim drevjem nasadili. Pa se bojijo, de bi se jih po tem vinski kupci ogibali. *)

V gori imenovanim samostanu so menihi reda sv. Benedikta. Tù so perve 4 latinske šole, v kterih se je mnogim gospodam vklada njih sadanje slavnosti položila. V Celovcu imajo latinske šole, šole modroslovja in bogoslovja svoje učenike iz tega samostana. Polovica vsih udov tega reda je tù slovanskiga rodú. Slovanska književnost si iz tega središa učenosti veliko dobriga za prihodnost obeta. — Od tod naprej do Šent-Andreja derží cesta med sadonosnim drevjem in med njivami s bohotno (üppig) rastečo sterníno, na kteri se zdrava gorska sapa, ki iz verha bližnjih velikanskih planin v dolíno pihljá, kakor na širokim morji ziblje. Med takim bogastvam naravske lepote se pride v serce te rajske dolíne, v čedno mestíce Šent-Andrej. Tukaj je sedež vsakteriga lavantinskiga knezo-škofa, na kterim sedaj slavno poznani, in od svojih Slovencov serčno ljubljeni milostljivi Gospod Anton Martin sedijo.

Oní so v versti vsih pastirjev na sedežu Lavanske škofije, ktera je v letu 1228 po solnograškim nadškofam Eberhardam II. vstavljena, dva in petdeseti; od léta 1789, kar je tej škofii Celjski krog pridružen, sedmi; slovenskih rojakov na imenovanim škofovskim sedežu tretji. Bog nam Jih ohrani dolgo lét! Vsakteriga škofa za Lavansko škofijo izvolijo poleg stare pravice solnograški nadškof. Njih Eminencija gospod Kardinal knez Švarcenberški, sadanji nadškof v Solnogradu (Salcburgu) priznavajo v Lavanskih škofih med drugimi lastnostmi tudi znanje slovenskiga jezika za potrebno. To so pokazali v Svoji besedi, kakor se bere v 12. zvezku katoljških listov iz Tirola leta 1843, v kteri so za tedaj vdovljeno Lavansko škofijo gospoda Franca Ksaverja Kutnarja, blagiga spomina škofa, izvolili.

(Konec sledi)

*) Poznam v nekim kraji grajšinskiga vinogradnika, ki je še clo ud gospodarskiga družtva (Landwirthschaft-Gesellschaft), ki kmete, kar jih je pod tisto grajšino, močno odgovarja, de bi sadonosniga drevja v svojim kraji ne sadili, kér bi po tem tovorniki jih dolžili, de vino s sadnim moštam mešajo, ter bi se jih ogibali. Ali ne zasluži tak od gospodarskiga družtva velike častne svetinje — iz usnja narejene?! Pisatelj.

Žalostna prigodba.

13. dan tega mesca je pogorela blizo Tomina ena vas z imenam Dolja. Oginj se je od vetra pognan takó hitro po slamnatih stréhah razširil, do je v eni uri 34 poslopij pogorelo, in de ljudjé zunej svojiga življenja in živine nič druziga niso mogli oteti. Od vsih hiš je bila, kakor se sliši, le ena sama zavarovana. *) Kakó de se je oginj pričel, se še za gotovo ne vé — blezò de le po neskerbnosti. V 7 létih je tukaj na Tominskim 6 velikih vasí in pa še veliko posamesnih hiš pogorélo, in vse te nesreče so se zgodile le po neskerbnosti in nerodnosti ljudí. Premalo skerbí se še povsod na oginj ima! — J. L—b—

*) Oj! de nekterih ljudí ni drugači spametovati, kakor z beraško palico! Vredništvo.

Oznanílo

kmetijski družbi na ogled poslaniga krajnskiga sadja.

(Dalje.)

26. Od gosp. M. Ravnikarja, fajmoštra na Selih, smo dobili: weisser Sommergewürzapfel (morebiti kopotec ali klopotec?) jabelko pràv žlahtniga pleména, ki zasluži, de bi si ga kmetovavci pràv pogostama zasadili.

27. Gosp. Janez Müller, posestnik na Viču, ki ima veliko lepiga sadja in rad brez plačila tudi cepiče delí, je poslal: Nr. 1. weisser Sommergewürzapfel (morebiti klopotec?), ravno popred pohvaljeno žlahtno pléme, ki je tudi rado polno; Nr. 2. poletinskih tofeljnov (Sommertaffetapfel); Nr. 3. rothe Sommercalville, (krajnskiga imena ne vémo); Nr. 4. Azzarol-Apfel; Nr. 5. gospodičin (Frauenbirne); Nr. 6. Wiener-Mostbirn, hvale vredno pléme, ki je rado polno; Nr. 7. kašnic (Flaschenbirn), lepe pa puste hruške; Nr. 8. laških medenc (Annabirn?); Nr. 9. Kirschpflaume, (krajnskiga imena ne vémo); Nr. 10. Sommertaffetapfel.

Odborstvo sadne razstave 16. vel. serp. 1847.

(Dalje sledí.)

Današnjimu listu je perdjan 16. dokladni list — in pa dva in dvajseti del kemije.

Žitni kup. (Srednja cena).	V Ljubljani 28. vélikiga serpana.		V Krajnju 23. vélikiga serpana.	
	gold.	kr.	gold.	kr.
1 mernik Pšenice domače	2	34	2	32
1 » » banaške	2	50	2	31
1 » Turšice	2	—	2	3
1 » Soršice	—	—	—	—
1 » Rèži	1	59	2	15
1 » Ječmena	1	21	1	30
1 » Prosa	1	—	1	30
1 » Ajde	1	35	1	46
1 » Ovsa	—	57	—	54

Vrednik *Dr. Janez Bleiweis.* — Natiskar in založnik *Jožef Blaznik v Ljubljani.*

Verbessertes Dengelgeschirr.

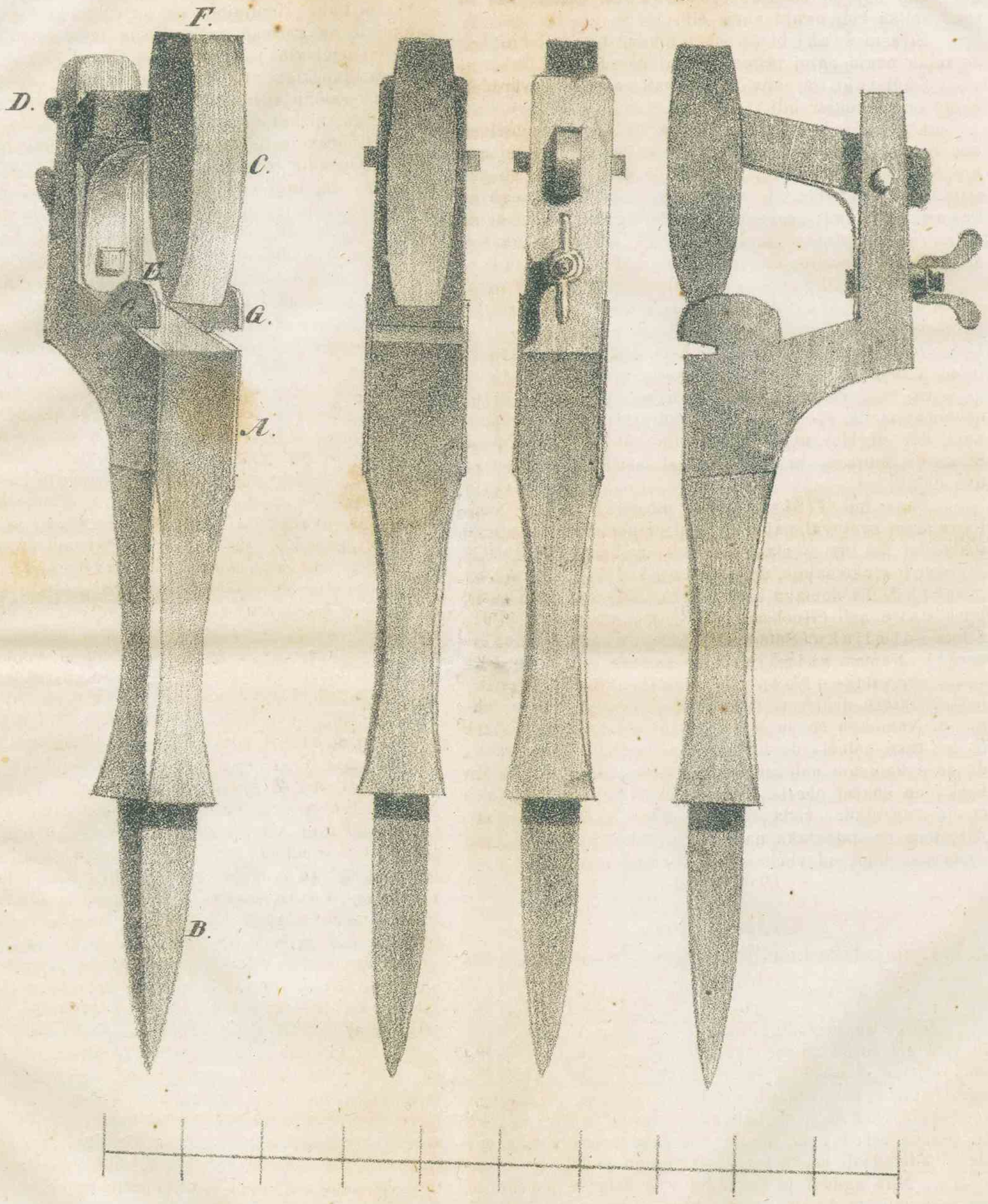

Lith. nach dem orig. Werkzeug von Albert Beer, Indust. Vereins-Frequentant.

Gedr. bei Jos. Hafner in Linz.